

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пісочна терапія в роботі з психосоматикою

Освітня програма “Клінічна та реабілітаційна психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від « 28 » 08.2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
 2. Анотація до курсу
 3. Мета та цілі курсу
 4. Результати навчання (компетентності)
 5. Організація навчання курсу
 6. Система оцінювання курсу
 7. Політика курсу
 8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Пісочна терапія в роботі з психосоматикою
Викладач	Кандидат психологічних наук, доцент Матейко Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	0991390034
Е-mail викладача	mnm2807@ukr.net
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=1210
Консультації	кожний 3-й четвер місяця
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Пісочна терапія в роботі з психосоматикою» присвячена вивченню концептуальних підходів та історичних витоків піскової терапії, розширення вмінь з основних професійних компетентностей, формуванню навичок проведення психотерапевтичних сеансів з особами з психосоматичними розладами у процесі здійснення реабілітаційної діяльності.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про історію виникнення, концептуальні засади та понятійний апарат піскової терапії, розвиток навичок проведення піскової терапії та психотерапевтичної роботи з психосоматичними пацієнтами.</p> <p>Цілі курсу: ознайомлення студентів з концептуальними джерелами виникнення піскової терапії, її методами та завданнями; сформувати цілісні уявлення про психотерапевтичний процес та організацію роботи кабінету Sandplay-терапевта з дітьми, дорослими та сімейними парами; ознайомити з різновидами піскової терапії; поглиблювати категоріальний апарат та розуміння особливостей структури психіки за К.Г.Юнгом.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність до самоосвіти та саморозвитку.</p> <p>Фахові компетентності: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом піскової терапії; самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості; здійснювати психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку практичну діяльність з використанням піскової терапії; налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами (секція Юнгіанської аналітичної психології) піскових терапевтів, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну</p>	

кваліфікацію; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; здатність створювати, організовувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, лікування та реабілітації.
Програмні результати навчання: здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно навчання важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; оозробляти програми психологічних інтервенцій(тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності; використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.

5. Організація навчання курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Теоретичні та історичні основи Sandplay therapy</p> <p>1. Коцептуальні джерела виникнення методу піскової терапії. 2. Юнгіанська пісочниця та інші види піскової терапії. 3. Мета і завдання піскової терапії. Покази та проти покази піскової терапії. 4. Роль психолога в пісковій терапії.</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с. 2. Метод «Піскової терапії в психологічному консультуванні» https://olga29011.narod.ru/sandplya.htm 3. Ammann, R. (1991) Healing and Transformation in Sandplay: Creative Processes become Visible. LaSalle: Open Court 4. Ammann, R. (1994) «The sandtray as a garden of the soul» Journal of Sandplay Therapy 4, 1, 46-65.</p>	скласти словник юнгіанських термінів	5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);	2 тиждень навчання
<p>Тема 2. Організація кабінету з піскової терапії</p> <p>1. Вимоги до підносів, столів, мініатюрних фігур</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. В. Газолишин. Про Піскову терапію. http://pisok.com.ua/component/content/article/46-pro-piskovu-terapiju.html</p>	- - опрацювати посібник Трошихина Е.Г. Сосуд и зеркало. Развитие эмоционального ресурса личности в психотерапии	5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);	3-й тиждень

<p>2. Категорії об'єктів, їх символічне значення. 3. Робочий простір. 4. Ведення документації.</p>		<p>2. Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с. 3. Метод «Піскової терапії в психологічному консультуванні» https://olga29011.narod.ru/sandplya.htm 1 4. Эдингер Э. Ф. Эго и архетип / Пер. с англ. – М.: ООО «Пента-График», 2000.</p>	<p>//maxima.library.org/knigi/knigi/285319?format=read</p>		
<p>Тема 3. Загальні умови роботи з «психологічною пісочницею»</p> <p>1. Психологіна пісочниця. 2. Магія переносу. 3. Перша зустріч з клієнтом. 4. Тривалість та частота терапевтичних консультацій з використанням психологічної пісочниці.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Эль Г. Н. Человек, играющий в песок. Динамичная песочная терапия. СПб.: Речь, 2010. 208 с. 2. Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с. 3.</p>	<p>- законспектувати статтю Susan Carol Albert, Sao Paulo. Песочная терапия пар в рамках аналитической психологи// Journal of Analytical Psychology, Volume 60 № 1, February, 2015</p>	<p>5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);</p>	<p>4 тиждень навчання</p>
<p>Тема 4. Модифікації пісочної терапії</p> <p>1. Види ігор з різною аудиторією. 2. Педагогічна пісочниця. Розвиваючі ігри в піску. 3. Дидактичні ігри-вправи. 4. Специфіка роботи в сухій та мокрій пісочниці.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с. 2. Аллан Дж. Ландшафт детской души. СПб.; Мн.: Диалог-Ло-таць, 1997. 3. Вебер М., Ремен Н. Работа с песочницей. Психосинтез и другие интегративные техники психотерапии / Под ред. А. А. Бад-хена, В. Е. Кагана. М.: Смысл, 1997.</p>	<p>Розробити майстер-клас</p>	<p>5 б. - (вибірково, під час опитування на семінарі);</p>	

		<p>4. Грабенко Т. М., Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Коррекционные, развивающие и адаптирующие игры. СПб.: Детство-Пресс, 2002.</p> <p>5. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по песочной терапии. СПб.: Речь, 2002.</p>	<p>чи презентацію на тему: «Пісова терапія в роботі з дітьми»</p>	10 б	5 тиждень навчання
<p>Тема 5. Основні способи гри з піском.</p> <p>1. Поверхня піска. Створення гірок, ліплення та малювання на піску.</p> <p>2. Проникнення вглиб піска. Тунелі, ями, закопування та розкопування піска.</p> <p>3. Використання води. Капання мокрим піском і виливання води.</p> <p>4. Тактильна комунікація з піском та її відсутність.</p>	<p>Лекції, семінарське заняття</p>	<p>1. Штейнхард Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001.</p> <p>2. Юнг К. Г. Человек и его символы / Общ. ред. С. Н. Сиренко. М.: Серебряные нити, 1998.</p> <p>3. Labovitz Boih В., Goodwin E. A. Sandplay therapy. Lnd.: W. W. Norton and Company, 2000.</p> <p>4. Hegeman G. The Sandplay Collection // Sandplay Journal, 2001.</p> <p>5. Kalf D. Sandplay. A Psychoteraputic Approach to the Psyche. Santa Monica: Sigo Press, 1980.</p> <p>6. Mitchell R. R., Friedman H. S. Sandplay. Past, Present and Future. 2002.</p>	<p>Опрацювати розділ III Арт-терапевтичний процес та юнгианська пісочна терапія.</p> <p>Штейнхард Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001. С.68-146</p>	10б	5 тиждень навчання
<p>Тема 6. Практикум роботи з сім'єю.</p> <p>1. Робота з образом сімейного благополуччя.</p> <p>2. Спонтанна гра у великій пісочниці з усіма членами сім'ї.</p> <p>3. Культура взаємин в сім'ї.</p> <p>4. Терапевтичний ефект пісочниці.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1 Грабенко Т. М., Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Чудеса на песке. Песочная игротерапия. СПб.: Институт специальной педагогики и психологии, 1998. 50 с.</p> <p>2 Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с.</p> <p>3. Susan Carol Albert, Sao Paulo, Brazil. Песочная терапия пар в рамках</p>	<p>Підготувати есе на тему «Мое знайомство з піськовою терапією».</p>	10б	6 тиждень

		аналитической психологи// Journal of Analytical Psychology, Volume 60 № 1, February, 2015			
Тема 7 Практикум роботи з сім'єю. 1. Структура психіки за Г. Юнгом. 2. Символічний розподіл простору в пісочниці. 3. Інтерпретація піскової композиції.	Семінарське заняття	1. Трошихина Е.Г. Сосуд и зеркало. Развитие эмоционального ресурса личности в психотерапии //maxima.library.org/knigi/knigi/285319?format=read 2. Зелинский С. М., Трошихина Е. Г. Песочная терапия в работе с клиентами с пограничными проявлениями // «Юнгианский анализ», №1, 2013. С.71–84. 3. Юнг К. Г. Структура и динамика психического / Пер. с англ. М.: Когито-Центр, 2008	Розробити орієнтовну схему первинного інтерв'ю з клієнтом.	10 б	7 тиждень навчання
Тема 8. Піскова терапія та робота з неврозом долі. 1. Прив'язаність, розлади прив'язаності. 2. Побудова піскової композиції та її інтерпретація	семінарське заняття	1. Боулби Д. Создание и разрушение эмоциональных связей / Пер. с англ. М.: Академический проект, 2006. 2. Зелинский С. М., Трошихина Е. Г. Песочная терапия в работе с клиентами с пограничными проявлениями // «Юнгианский анализ», № 1, 2013. С. 71–84. 3. Ammann, Ryth. Healing and Transformation in Sandplay: Creative Processes Become Visible. USA: Open Court Publication Company, 1991.	Законспектувати Статтю: Проблеми онто- і філогенезу прив'язаності до матері в теорії Джона Боулбі/Журнал Практической Психологии и Психоанализа// psyjournal.ru./articles/problem-y-i-filogeneza-privyazannosti-k-materi-v-teorii-dzona-boulbi	10 б	8 тиждень
Тема 9. Піскова терапія з групою.	Семінарське заняття	1. Atherton, June. 'Showing the way through Sand Therapy'. Gibraltar Chronicle, 30 June 2005.	Презентація майстер класу з піскової терапії.	10 б	9 тиждень навчання

<p>1. Створення групової пісочниці</p> <p>2. Представлення композиції та відреагування групи.</p> <p>3. Види групах робіт в пісковій терапії.</p>		<p>2. Штейнхард Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001.</p> <p>3. Kalf D. Sandplay. A Psychoterapeutic Approach to the Psyche. Santa Monica: Sigo Press, 1980.</p>			
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Індивідуальна робота – 10 балів Залік – 50 балів</p> <p>Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - індивідуальна робота (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б); <p>інші 50 балів – це залікова творча робота</p> <p>Підсумковий контроль – залік (лютий, 2021р.)</p> <p>Сумарна кількість – <i>100 балів.</i></p> <p>Критерії оцінювання знань студентів:</p> <p>В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Пісочна терапія в роботі з психосоматикою» закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам предмета; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські</p>
--	---

	<p>заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Студентам необхідно вибрати із запропонованих вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал.</p>
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні та історичні основи Sundplay терапії. 2. Організація кабінету з піскової терапії. 3. Загальні умови роботи з «психологічною пісочницею». 4 Модифікації пісочної терапії 5. Основні способи гри з піском. 6. Практикум роботи з сім'єю. 7. Практикум роботи з сім'єю. 8. Піскова терапія та робота з неврозом долі. 9. Піскова терапія з групою.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення).</p> <p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).</p>

7. Політика курсу

Політика курсу «Пісочна терапія в роботі з психосоматикою» передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну, зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг

робіт (написати реферат, представити протоколи методик). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (спісування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне ходження курсу.

8. Рекомендована література

1. Аллан Дж. Ландшафт детской души. СПб.; Мн.: Диалог-Логос, 1997.
2. Вебер М., Ремен Н. Работа с песочницей. Психосинтез и другие интегративные техники психотерапии / Под ред. А. А. Бад-хена, В. Е. Кагана. М.: Смысл, 1997.
3. Грабенко Т. М., Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Коррекционные, развивающие и адаптирующие игры. СПб.: Детство-Пресс, 2002.
4. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по песочной терапии. СПб.: Речь, 2002.
5. Трисиддер Д. Словарь символов / Пер. с англ. М.: ФАИР-ПРЕСС, 1999.
6. Штейнхард Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001.
7. Юнг К. Г. Аналитическая психология: ее теория и практика. Тавистокские лекции. СПб.: БСК, 1998.
8. Юнг К. Г. Человек и его символы / Общ. ред. С. Н. Сиренко. М.: Серебряные нити, 1998.
9. Labovitz Boih B., Goodwin E. A Sandplay therapy. Lnd.: W. W. Norton and Company, 2000.
10. Hegeman G. The Sandplay Collection // Sandplay Journal, 2001.
11. Kalf D. Sandplay. A Psychoterapeutic Approach to the Psyche. Santa Monica: Sigo Press, 1980.
12. Боулби Д. Создание и разрушение эмоциональных связей / Пер. с англ. М.: Академический проект, 2006.
13. Зелинский С. М., Трошихина Е. Г. Песочная терапия в работе с клиентами с пограничными проявлениями // «Юнгианский анализ», №1, 2013. С.71–84.
14. Ammann, Ryth. Healing and Transformation in Sandplay: Creative Processes Become Visible. USA: Open Court Publication Company, 1991
- Грабенко Т. М., Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Чудеса на песке. Песочная игротерапия. СПб.: Институт специальной педагогики и психологии, 1998. 50 с.
15. Сакович Н. А. Технология игры в песок. Игры на мосту. СПб.: Речь, 2006. 176 с.
16. Susan Carol Albert, Sao Paulo, Brazil. Песочная терапия пар в рамках аналитической психологии// Journal of Analytical Psychology, Volume 60 № 1, February, 2015